

še pogostna boleznin, zoper kteriga sta gorkota in ajbšev čaj (tè) nar boljši zdravila.

(*Poljski vodnik.*) V tem mescu še ni na polji veliko opraviti. Ako je v tem mescu še veliko snega in če od naglo stajaniga snega veliko snežnice po brazdah stoji, naj se napravijo grabni, de se preobilna voda odtèka. Gnoj naj se vozi na njive kakor mesca prosenca. Sicer pa naj pridni kmet zdej dobro pregleda svoje poljsko orodje: ali je v dobrim stanu ali ne, in naj popravi kar je pokvarjeniga. Dobriga sèmena, ki ga bo spomladi sejal, naj si omisli. Kertine po senožetih z lopato razmeči.

(*Zirinski oskerbnik.*) Ta mesec teletijo večidel krave in kobile žrebijo. Breje živine zadne tedne preveč z delam ne oblagaj; vari, de jih nihče v vamp ne sune ali sicer ne poškodova. Novo rojene teleta, žebeta i. t. d. naj sesajo prvo mléko (siratko), ki jim je nar boljši zdravilo in nar pripravniši natorna piča; neumno je, jim tako sèsanje braniti, kèr marsiktera boleznin mlade živinčeta napade, če se jim ne pripusti siradka. V tem mescu verženi prešički so za pléme nar boljši; mladiči se dajo spomladi lahko rediti, kèr so z zelenjavo zadovoljni. De bojo kokoši rade nèsle, daj jim napol kuhaniga in v majhne kosčke zrezaniga in v peči posušeniga krompirja. Konec tega mesca se izvalijo pridnim gospodinjam že mlade góske in račice.

(*Vertnár.*) Če je kòpno, se pripravljajo gnojne grede za špargeljne in zgodno zelenjavo; na kuhinski vert sej kapus, peteršilj, špinačo, retke, korenje, čebulo, repo, grah i. t. d. Drevje obreži, obsekaj, ga otrebi gosenc, in osnaži mahovja. Stare drevesa verzi iz verta. Sadne pèške vsadi. Mlado drevje presadi, pa ne v mokrih in merzlih dnevih; nikar korenin z mokro perstjò ne oblagaj.

(*Čbelár.*) V lepih dnevih in če nič snega ne leži pred čbelnakam, odpri čbelam luknjice, de se grejo sprašit. Proti koncu tega mesca, če toplejši vreme nastopi, naj se objedeni vosek in vsa nesnaga iz panjev počedi; čbelar naj vse dobro pregleda, ali se ni nič červičev zaredilo, ki se morajo vùn pometati, sicer gré celi panj pod zlo. Kadar čbelar panj snaži, naj natanjko gleda, ali ni mačice med mertvimi. Ni se bati, de bi bila mačica konec vzela, če si si čez zimo le tacih panjev prihranil, ki imajo mlade mačice.

Dokazik pogorelske družbe ali bratovšnje sv. Florjana za Štajarsko, Koróško in Krajnsko deželo v létu 1847.

V létu 1847 je vnovič 1466 deležnikov k bratovšnji sv. Florjana pristopilo: namreč iz Štajarskiga 1322, iz Koróškiga 465, iz Krajnskiga pa 437. Število vsih deležnikov je bilo pa 54961, in sicer iz Štajarskiga 31731, iz Koróškiga 14365 in iz Krajnskiga pa 8865. V pretečenim létu so bili 3120 pohištèv vnovič zavarovali.

Cena vsih zavarovanih pohištèv, ki so lanjsko létu zavarovane bile, je 1 milijon 531,550 goldinarjev. Celi soštevek, kteri je pri imenovani bratovšnji zavarovan, znese pa 53 milijonov 408,825 goldinarjev. Lep denár, kteri bo gotovo vsaciga domorodca razveselil, kèr vidi, koliko premoženja je pri ti družbi nesreče ognja zavarovaniga! —

Imenovana družba je pogorelcem pretečeno létu 82233 gold. srebra povernila, to je: Štajarcem 43478 gold., Koróšcem 28580 gold., Krajncem pa 10175 gold.; vsiga skupej 47069 gold. menj od lanjskiga léta. *Zavoľjo tega je tudi letašnje plačilo ponižano, de se ne bo létas več kakor po 11 krajcarjev od 100 gold. zavarovane cene plačevalo.*

V pretečenim létu se je dvema pogorelcema prigodilo, de nista škode povernjene dobila zatò, kèr nista létniga plačila odrajtala, kar se mora po zapovedi vselej do zadnjiga sušca ali pa 10 dni po sv. Jožefu zgoditi. Eden je bil pa od bratovšnje odveržen zatò, kèr je bil svoje pohištva tudi še pri eni drugi bratovšnji zavaroval.

Pretečeno létu je družba 310 gold. tistim verlim pomočnikom podarila, ki so se pri ognji serčno obnašali in hrabro gasiti pomagali.

S pomočjo družbe je bilo lanjsko létu več pohištèv v boljši stan prenarejenih, namesti slamnatih in diljnatih so namreč eno s kamnitimi plošami, 316 pa z opeko pokrili; zraven tega pa še 162 zidanih opažev, 21 varnih dimnikov in 25 strelnih odvodov napraviti dali, 29 pohištèv so pa na bolj varin prostor prestavili.

Dragi hišniki! v pričujočim dokazku vidite, kakò koristna je notranjo-avstrijska bratovšnja sv. Florjana, in koliko lepiga denarja je zopet pretečeno leto pogorelcem za razne škode povernila. Pristopite vsi, kaj čakate, k imenovani družbi, de vas nesreča ognja ne prekosi, od ktere se zamorete z majhnimi krajcarji obvarovati!

Istrijski Slovenci med Teržaškim in Reškim morjem.

(Dalje.)

Kadar mlad fant bolj odraste, in če so drugi mlajši v hiši, zapusti pastirstvo in kmetovavec postane. Zdej se mora učiti matiko in oralo rabiti, terte saditi in obrezovati, vino delati, mlatiti, kositi in sploh vsiga, kar koli pametin kmet znati mora, ako hoče pravično in pošteno živeti. — Vsa kmetija naših Slovincov se razdeli v dva dela: v vinorejo in v poljsko delo; za réjo sadnih dreves se nič kaj ne pečajo. *)

Kar vinorejo zadéne, je pri nas nar več brajd med njivami, malo pa terst in vinogradov. Boljši vino se dobí iz terst, bolj terdo iz brajd. Veliko se trudi Istrijski kmet za vino; — preden kolcov naseka, kèr je malo bošk, preden brajde in tersti obreže, jih povéze, okoplje in zopet grojzde pobère, mu marsikaka kaplica od lic kane; zatò pa se tudi čuje reči: „Mnogo čovek muči se za ova Božju kaplicu (za vino); paka, na slavu Božju! ovo jest naš život (življenje).“ „Zač bi ne pil vince, ter sam se trudil za nje.“ — Vès ta trud pa njemu je večkrat brez koristi, zatò, kèr tukej grad (toča) jako rad pobija. Ni ga léta, de bi se ne čulo od jedne ali druge strani v Istrii od té nesreče. Vzrok tega, mislim de je, kèr so boške, ktere slabi in škodljivi zrak na se vlečejo, večidel posekane. Jako dobro bi bilo dakle za naše kmete, de bi pristopili k družtvu Teržaškemu zoper škodo toče, ktero so gosp. Dolenc v listu 3. Novic létas pohvalili.

Grojzda pri nas ne stiskajo (prešajo), kakor je v nekterih krajih navada, ampak ga denejo v kad (mastel imenovano, kèr v nji grojzde mastijo) potèm gré eden v kad, in z nogami dobro vse grojzde zmasti; potèm vse skupej, mošt in tropine, denejo v bacve, kterim poprej dno vun vzamejo, in jih po koncu postavijo; té bacve napolnejo takò, de kakih štirih perstov do vérha manjka. Že drugi dan, če je vino dobro, vzdigne visoko vunkaj tropine. Takò ga dajo kakih 14 ali tudi več dni kuhati. Potèm poberejo proč od vérha suhe tropine, in jih proč hitijo, ali pa ocat (jezih) iz njih delajo. Mokre tropine pa v njih pustijo, in od spodej čisto vino odtóčijo. Mokre tropine, ktere poslednje na dnu v bacvi ostanejo, rabijo na dva načina: nekteri iz njih žgejo

*) Tega ne moremo hvaliti, zakaj sadjoreja bi mogla kmetovavcam povsod pri sercu biti, kèr sadje za prodajo ali pa domačo rabo veliko odrine. Pa nadjamo se, de sedanji Istrijanci bojo tudi v ti reči svoje sprednike prekosili. Vredništvo.